

บทความวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

ณัฐวุฒิ รัพพูน¹

ปรารธนา หลีกภัย²

(Received: April 21, 2021; Revised: August 11, 2021; Accepted: September 22, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เขตอุทยานธรณีสตูล จำนวน 400 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิตามอัตราส่วนแต่ละตำบล ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test, One Way ANOVA และ Multiple Regression ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลและการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยตามลำดับ ผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
E-mail: natt.ruppayoon@gmail.com (Corresponding Author)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
E-mail: pradthana.l@psu.ac.th

ในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางสังคม ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน และปัจจัยสนับสนุน ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จากผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการใช้เป็นข้อมูลกำหนดนโยบาย แนวทางในการวางแผนงานหรือโครงการ ในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อพัฒนาอุทยานธรณีสตูลต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การจัดการการท่องเที่ยว อุทยานธรณีสตูล

RESEARCH ARTICLE

Public Participation in Tourism Management: Satun UNESCO Global Geopark

Nattawuth Ruppayoon¹

Pradthana Leekpai²

Abstract

This research aimed to study the level of public participation in tourism management of Satun UNESCO Global Geopark, to study factors affecting the public participation in tourism management of Satun UNESCO Global Geopark. This Research is Quantitative Research. The sample of this research was 400 local people living in the Satun UNESCO Global Geopark area, chosen by stratified random sampling method. A questionnaire was used as a research instrument to collect data. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, One Way ANOVA, and Multiple Regression Analysis. The results of this research indicated that the respondents' level of overall participation in tourism management in Satun UNESCO Global Geopark was at a moderate level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was participation in taking benefits, followed by participation in implementation, and participation in monitoring and evaluation, and participation in planning and decision-making,

¹ Master of Public Administration Student, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, E-mail: natt.ruppayoon@gmail.com (Corresponding Author)

² Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang Campus, E-mail: pradthana.l@psu.ac.th

respectively. The results of the testing factors affecting the public participation in the management of tourism in Satun UNESCO Global Geopark revealed that two factors affecting the public participation were social factors in terms of public awareness and support factors in terms of promotion and support from related agencies with a statistical significance level of 0.05. The findings would be beneficial to operations in the public, private and related sectors as policy formulation guidelines for planning works / projects in the development of public participation process for further development of Satun UNESCO Global Geopark.

Keywords: Participation, Tourism Management, Satun UNESCO Global Geopark

บทนำ

การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปในกระบวนการต่าง ๆ ของกิจกรรม ตั้งแต่การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล ซึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะกระทำ (Srinoon, 2014) ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยิ่ง เห็นได้จากหมวดที่ 5 มาตรา 57 (1) กำหนดให้รัฐต้อง “อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” หมวดที่ 6 (มาตรา 65) กำหนดให้ “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย” (Constitution of The Kingdom of Thailand, 2017) นอกจากนี้ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนเช่นเดียวกัน

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดขนาดเล็ก มีรายได้ส่วนหนึ่งมาจากการท่องเที่ยว ซึ่งพื้นที่จังหวัดสตูลได้รับการประกาศจาก UNESCO ให้เป็นพื้นที่ “อุทยานธรณีโลก” หรือ UNESCO Global Geopark โดยมีพื้นที่ประมาณ 2,597 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุม 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสตูล อำเภอลง อำเภอกุ๋นหว้า และอำเภอมะนัง ประกอบด้วยแหล่งที่มีคุณค่าทางธรณีวิทยาทั้งบนบก ในทะเล วิถีชุมชน ส่งผลให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว จังหวัด

สตูลได้พยายามพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีสตูลให้มีความน่าสนใจแต่ยังคงเอกลักษณ์ตามธรรมชาติและวิถีชีวิตไว้ ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดสตูล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุทยานธรณีสตูลเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ UNESCO ที่เน้นให้อุทยานธรณีสตูลมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อประชาชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน (Ministry of Natural Resources and Environment, 2017) ซึ่งแต่ละปีหน่วยงานต่าง ๆ มีงบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ในปีงบประมาณ 2563 จังหวัดสตูลได้ตั้งงบประมาณในการเสริมสร้างเศรษฐกิจและสร้างมูลค่าเพิ่มจากอุทยานธรณีสตูล การท่องเที่ยว การเกษตรและการค้า จำนวน 86 โครงการ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอุทยานธรณีสตูล จำนวน 28 โครงการ (Satun Department of Provincial Administration, 2020) เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า หน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนงบประมาณกับการพัฒนาอุทยานธรณีสตูลเป็นจำนวนมาก แต่จากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลมีน้อยและจำกัด (Satun Department of Provincial Administration, 2020) ดังนั้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสตูล จึงนำมาซึ่งการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

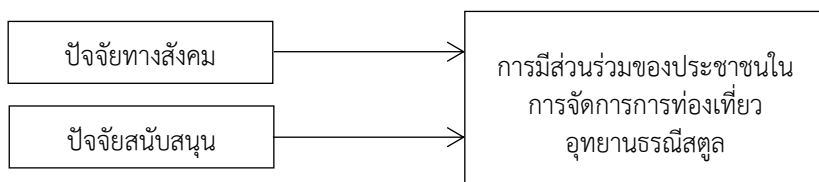
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เขตอุทยานธรณีสตูล จำนวน 112,830 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เขตอุทยานธรณีสตูล จำนวน 400 คน ซึ่งคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ อำเภอที่อยู่ในเขตอุทยานธรณีสตูล จำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสตูล (เฉพาะตำบลเกาะสาหร่าย) อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอมะนัง

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล มีตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ บทบาทของผู้นำ ความตระหนักของประชาชนในชุมชน และความเข้มแข็งของชุมชน (2) ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ผลประโยชน์ตอบแทน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนและตัดสินใจ (2) ด้านการดำเนินกิจกรรม (3) ด้านผลประโยชน์ และ (4) ด้านการประเมินผล ซึ่งสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีผู้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้อย่างหลากหลาย โดย Yokjinda (2014) ให้นิยามการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมดำเนินงาน ทั้งร่วมในการตัดสินใจร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ในขณะที่ Kantola (2018) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวของผู้ใช้บริการรีสอร์ตในประเทศฟินแลนด์ พบว่า สิ่งสำคัญของการมีส่วนร่วม คือ ต้องมีความชอบธรรมต่อทุกฝ่ายและผู้เข้าร่วมต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ด้วย

งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวนั้นมีหลากหลาย ได้แก่ Lin (2017) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทางตอนใต้ของประเทศจีน พบว่า ประชาชนมีบทบาทในการร่วมกำหนดและดำเนินการตามแผนการท่องเที่ยว และความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาครัฐกับเอกชนจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ Palarangsri (2014) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยธรรมชาติในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ ด้านการหาสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนและการตัดสินใจในระดับปานกลาง ส่วนด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มี 3 ปัจจัย คือ ความเข้มแข็งของชุมชน นโยบายและองค์ภาครัฐ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lakbanchong (2017) ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะสุกร จังหวัดตรัง พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ นโยบายของหน่วยงาน และผู้นำชุมชน ส่วนความเข้มแข็งของชุมชนและผลประโยชน์ตอบแทน ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในขณะที่ Chanket (2017) ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากประชาชนในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วม

ในทุก ๆ ขั้นตอน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้นำชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน การสนับสนุนจากภายนอก และนโยบายและกฎหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากรแต่ละตำบล ใช้สูตรของ Yamane (1973) ซึ่งกำหนดค่าความผิดพลาดที่ยอมรับได้ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ โดยกำหนดให้ค่า 0.05

นั่นคือ

$$n = \frac{112,830}{1+112,830(0.05)^2}$$

จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง = 398.58 หรือประมาณ 400 คน

ตารางที่ 1

จำนวนประชากรแยกตามสัดส่วนแต่ละตำบล

อำเภอ	ตำบล	ประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
เมือง	เกาะสาหร่าย	5,284	19
	กำแพง	13,932	49
	ละงู	23,194	82
	เขาขาว	6,577	23
	ปากน้ำ	11,098	39
	น้ำผุด	9,486	34
	แหลมสน	3,815	14
ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	4,024	14
	นาทอน	7,383	26
	ขอนคลาน	2,817	11
	ทุ่งบุหลัง	2,347	8
	ป่าแก่บ่อหิน	4,476	16
มะนัง	ปาล์มพัฒนา	10,653	38
	นิคมพัฒนา	7,744	28
รวม		112,830	400

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสตูล

แบบสอบถามในการวิจัย จะแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน บทบาทในชุมชน และความรู้เกี่ยวกับอุทยานธรณีสตูล

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนและตัดสินใจ (2) ด้านการดำเนินกิจกรรม (3) ด้านผลประโยชน์ และ (4) ด้าน

การประเมินผล โดยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967)

ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย ด้านบทบาทของผู้นำ ด้านความตระหนัก ของประชาชนในชุมชน และด้านความเข้มแข็งของชุมชน (2) ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยเป็นแบบสอบถาม ชนิดปลายเปิด (Open Ended)

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาและ ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามและให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบค่าความตรงของเนื้อหาด้วยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 0.87 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ เนื้อหา (Srisatidnarakul, 2012) จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด โดยหาค่า สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) พบว่า ในภาพรวมเท่ากับ 0.901 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง สามารถใช้ได้

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจาก กลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์และประมวลผล ดังนี้ (1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (2) วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ใช้สถิติ เชิงพรรณนา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการ

ทดสอบ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ของ Srisa-ard (2017) (3) วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการทดสอบ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (4) วิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ใช้สถิติเชิงอนุมาน หาค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (5) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการรวบรวมจัดกลุ่มตามเนื้อหา สรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอเป็นรายชื่อ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.00 อายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 36.75 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 62.75 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. ร้อยละ 28.50 มีอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐ ร้อยละ 43.00 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 45.75 ไม่มีบทบาทในชุมชน ร้อยละ 56.00 และมีความรู้เกี่ยวกับอุทยานธรณีสตูลอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.25

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) ด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46$) และด้านการวางแผนและตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว อุทยานธรณีสตูล	Mean	S.D.	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์	3.63	0.663	มาก
2. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม	3.10	0.687	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล	2.46	0.713	น้อย
4. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและ ตัดสินใจ	2.45	0.696	น้อย
รวม	2.91	0.487	ปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ดังนี้

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ คือ มีส่วนร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอุทยานธรณีสตูล ($\bar{X} = 2.56$) มีส่วนร่วมจัดทำแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ($\bar{X} = 2.54$) และร่วมตัดสินใจคัดเลือกโครงการ บุคลากรและกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ($\bar{X} = 2.25$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ การร่วมประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามา

มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ($\bar{X} = 3.29$) รองลงมาคือ การร่วมโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลตามแผนของชุมชนที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.02$) และการร่วมโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลตามแผนของชุมชนที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 2.98$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ การร่วมรับประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานธรณีสตูล ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาคือ การร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ($\bar{X} = 3.58$) และการร่วมรับความรู้คุณค่าและความสำคัญของอุทยานธรณีสตูล ($\bar{X} = 3.47$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ คือ การร่วมประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ($\bar{X} = 2.54$) รองลงมาคือ การร่วมประเมินปัญหา อุปสรรคและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 2.52$) และอันดับสุดท้าย คือ การร่วมผลักดันผลการประเมินให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ($\bar{X} = 2.31$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

ปัจจัยทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมาคือ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ($\bar{X} = 3.59$) และด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ปัจจัยสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.54$) และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล	Mean	S.D.	ระดับ การมีส่วนร่วม
ปัจจัยทางสังคม	3.61	0.418	ปานกลาง
1. ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน	3.74	0.600	มาก
2. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	3.59	0.521	มาก
3. ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน	3.48	0.556	มาก
ปัจจัยสนับสนุน	3.69	0.432	มาก
1. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	4.03	0.584	มาก
2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.54	0.573	มาก
3. ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์	3.50	0.622	มาก

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางสังคม ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ($\beta = 0.329$) และปัจจัยสนับสนุน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\beta = 0.190$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ปัจจัยสนับสนุน ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 4

ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม	Beta	t	Sig
ปัจจัยทางสังคม	0.422	6.713	0.000*
1. ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน	0.057	1.419	0.157
2. ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน	0.329	6.253	0.000**
3. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	0.093	1.827	0.068

$R^2 = 0.170$, F-value = 27.119, n = 400, $p \leq 0.05^*$

ตารางที่ 5

ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม	Beta	t	Sig
ปัจจัยสนับสนุน	0.168	2.758	0.000*
1. ปัจจัยสนับสนุน ด้านผลประโยชน์ ตอบแทน	0.075	1.526	0.849
2. ปัจจัยสนับสนุน ด้านการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์	0.171	3.246	0.191
3. ปัจจัยสนับสนุน ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.190	3.644	0.029*

$R^2 = 0.110$, F-value = 16.394, n = 400, $p \leq 0.05^*$

5. สรุปข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ประชาชนต้องการให้มีการเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานที่เกี่ยวกับอุทยานธรณีสตูลให้มากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการเข้าไปมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ควรกำหนดเวลาและเนื้อหาที่เหมาะสมกับประชาชน ไม่ควรเป็นกิจกรรมที่เป็นเชิงวิชาการมากเกินไป ควรส่งเสริมให้มีตัวแทนประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับอำเภอ จังหวัดหรือระดับที่สูงขึ้นไป และส่งเสริมให้ผู้นำในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของอุทยานธรณีสตูล ให้ผู้นำเป็นตัวประสานเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการด้านการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น นำข้อมูลข่าวสารในด้านการท่องเที่ยวและงบประมาณในด้านการท่องเที่ยวมาเผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบอย่างทั่วถึง

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ทั้งระดับการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประเมินผล และด้านการวางแผนและตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Palarangsri (2014) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน โดยประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะด้านการวางแผนและตัดสินใจ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญ แต่ประชาชนยังไม่มีศักยภาพในการเสนอความคิดเห็นหรือตัดสินใจในกระบวนการได้ งานวิจัยของ Othatawong (2014) ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับน้อย โดยประชาชนคิดว่าการตัดสินใจเลือกโครงการและการประเมินผลเป็นเรื่องของหน่วยงานที่ต้องตัดสินใจ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก ส่วนด้านการร่วมดำเนินกิจกรรมนั้นประชาชนยังมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์หรือชักชวนผู้อื่นให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยที่ใช้ศึกษา 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน และด้านความเข้มแข็งของชุมชน (2) ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัย

ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน และปัจจัยสนับสนุนด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanket (2017) ที่ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา พบว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิตการทอผ้า การทำประมงพื้นบ้าน การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง โดยอาศัยความตระหนักของคนในชุมชนและความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ด้วยอัตลักษณ์ในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaengpho (2011) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาด 100 ปี สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า จิตสำนึกสาธารณะ ความตระหนักของคนในชุมชนและความคาดหวังเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ เป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และ Patphan (2019) ได้สรุปว่า หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นฝ่ายสนับสนุนจัดการองค์ความรู้ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณในการยกระดับสินค้า ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งถือว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lakbanchong (2017) ที่ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะสุกร จังหวัดตรัง พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน และปัจจัยด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากผู้นำในท้องถิ่นมีบทบาทและได้รับความนับถือจากประชาชนในชุมชน ทำให้สามารถโน้มน้าวใจให้ประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรม นอกจากนั้น การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและมีช่องทางที่หลากหลายกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการรับรู้และเข้ามาสู่กระบวนการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล พบว่า การมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและตัดสินใจ และด้านการประเมินอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้นำชุมชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยการกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนัก เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเข้ามาให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล การบริการจัดการทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ ต้องส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดำเนินการด้านการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยผู้นำชุมชนเป็นกลไกหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการสร้างเครือข่ายในชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละชุมชน นอกจากนี้ ควรนำเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ การนำวัฒนธรรม ประเพณีหรือวิถีชีวิตในท้องถิ่น มาใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว พัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างจุดขายให้สินค้านั้น ๆ เพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว โดยต้องมีการสร้างความแตกต่าง ถือเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ผู้นำต้องร่วมมือกับคนในชุมชนในการสร้างเอกลักษณ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น และต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ ให้มีความหลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความรักความหวงแหนในทรัพยากร สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คนในชุมชน ผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยวตลอดจน

การประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเสนอแผนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคาดหวังให้ชุมชนสามารถจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลได้อย่างยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและอัตลักษณ์ของชุมชน ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรทั้งจากประชาชนในชุมชนและจากนักท่องเที่ยว รวมถึงผลักดันให้เป็นการท่องเที่ยวที่สร้างผลประโยชน์ต่อชุมชนในทุกมิติ ทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างผลประโยชน์กลับคืนสู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาและทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและหาวิธีดำเนินงานที่จะได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วนในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนต่อไปและควรใช้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เป็นกลไกสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

Chaengpho, P. (2011). *Public Participation of Community Conservation Tourism Management on Samchuk Old Market, Suphanburi Province*. (Master of Education), Silpakorn University, Bangkok.

- Chanket, K. (2017). *Sustainable Community tourism Management: The case study of Koh Yor community*. (Master of Political Science), Thammasat University, Bangkok.
- Constitution Drafting Commission. (2017). *CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND (B.E. 2560 (2017))*. Retrieved August 13, 2020 from, https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=1460&filename=index
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Kantola, S. (2018). *Tourism resort users' participation in planning: Testing the public participation geographic information system method in Levi, Finnish Lapland. Tourism management perspectives*, 27(2), 22-32.
- Lakbanchong, T. (2017). Slow Tourism Management through Participatory Approach of Koh Sukorn Community, Trang Province. *Humanities, Social Sciences and arts*, 12(1), 111-132.
- Likert, R. (1967). The method of constructing an attitude scale, *Scaling* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Lin, D. (2017). Structured inter-network collaboration: Public participation in tourism planning in Southern China. *Tourism Management*, 63(2), 315-328.
- Ministry of Natural Resources and Environment. (2017). *Submitting about Satun Geopark as a UNESCO Global Geopark member*. Retrieved August 20, 2020, from <http://www.dmr.go.th/download/article/article>
- Othatawong, A. (2014). Community Participation in Talay Bua Dang Conservation within Chiang Wae Municipal Area,

- Kumphawapi District, Udonthani Province. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University*, 25(1), 47-53.
- Palarangsri, P. (2014). Factors Affecting Residents' Participation in Community-Based Tourism in Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Sports Science and Health*, 17(2), 99-110.
- Patphan, S. (2019). Civil Society Participation of the Cultural Tourism Management Using Localwisdom. *Journal of Administrative and Management*, 7(3), 1-11.
- Satun Department of Provincial Administration. (2020). *Satun Strategy Plan (2018 - 2022)*. Retrieved August 22, 2020, from <http://www.satun.go.th/news/detail/200>
- Srinoon, S. (2014). *Public Participation in Formulating Development Plan of Betong Municipality Betong District, Yala Province*. (Master of Public Administration), Hatyai University, Songkhla.
- Srisa-ard, B. (2017). *Basic Research* (10th ed.). Bangkok: Suweeriyasan.
- Srisatidharakul, B. (2012). *Development and validation of research instruments: Psychometric properties*. Bangkok: Chulalongkorn University Publication.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis-3* (3rd ed.). Newyork: Harper and Row Publications.
- Yokjinda, W. (2014). *Public Participation in Community Development of Thung Krang Village, Namron District, Chanthaburi Province*. (Master of Public and Private Management), Burapha University, Chonburi.